

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 5Tos/69/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2124010010
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Kristína Ferencziová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2124010010.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kristíny Ferencziovej a sudcov JUDr. Martina Žovinca a Mgr. Michala Polláka, v trestnej veci odsúdeného: A. B., nar. XX.XX.XXXX, o návrhu odsúdeného na podmienenečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 7.2.2024, č. k. 2PP/1/2024 - 41, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 9.5.2024 takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, z a m i e t a .

odôvodnenie:

1. Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“ alebo aj „prvostupňový súd“) uznesením zo dňa 7.2.2024, č.k. 2PP/1/2024 – 41 rozhodol podľa § 66 ods. 1 písm. a), ods. 2 Trestného zákona tak, že zamietol návrh odsúdeného A. B. (ďalej len „odsúdený“) o podmienenečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený trestným rozkazom Okresného súdu Lučenec č. k. 22T/102/2022-78 zo dňa 16.08.2022 podľa § 207 ods. 1 Trestného zákon vo výmere 1 (jeden) rok so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

2. Proti uvedenému uzneseniu zahlásil odsúdený, na verejnom zasadnutí, ihneď po jeho vyhlásení, sťažnosť. Prokurátor sa na verejnom zasadnutí vzdal práva podať sťažnosť.

3. Odsúdený zahlásenú sťažnosť doplnil vlastným podaním zo dňa 13.3.2024, v ktorom iba opätovne uviedol, že podáva sťažnosť voči rozhodnutiu okresného súdu jeho zamietnutého podmienenečného prepustenia a následne sťažnosť odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Ing. Dušana Grmana osobitným podaním, v ktorom namietal nasledovné (skrátene):

3.1. Argumentoval tým, že súd nesprávne posúdil jeho správanie a úsilie o polepšenie, nesprávne vyhodnotil jeho angažovanosť v pracovnom procese počas výkonu trestu. Jeho aktívne zapojenie do práce, ako dokazuje jeho opakované zaradenie na rôzne pracoviská v rámci aj mimo ústavu podľa potrieb ústavu, bola prehliadnutá. V období od 12.4. do 7.6.2023 bol zaradený na externé pracovisko pod dohľadom spoločnosti ALRO-Slovakia, z ktorého bol preložený z organizačných dôvodov, nie z vlastnej iniciatívy. Podobne, v ďalších prípadoch jeho vyradenia z pracovných pozícií boli dôvody externé, ako potreba eskorty alebo organizačné dôvody, a nie jeho osobné rozhodnutie alebo správanie.

3.2. Zároveň uviedol i zdravotné problémy ako dôvod vyradenia z práce, s tým, že požiadal o vyradenie z pracovného zaradenia výlučne kvôli akútnym zdravotným problémom s chrbticou, ktoré sa prejavili ako „seknutie“. Tieto zdravotné ťažkosti, ktoré má dlhodobu a sú doložiteľné záznamami u jeho obvodného lekára, boli v ústave nesprávne vyhodnotené ako neopodstatnené. Jeho opakované žiadosti o uvoľnenie z pracovných povinností z dôvodu týchto zdravotných ťažkostí, ktoré neboli ústavným lekárom uznané ako validné, viedli k udeleniu disciplinárneho trestu.

3.3. Mal za to, že tieto argumenty poukazujú na nesprávne posúdenie prvostupňového súdu a prehliadnutie dôležitých aspektov prípadu, ktoré by mali byť zohľadnené pri posudzovaní žiadosti o podmienenečné prepustenie. Z tohto dôvodu žiadal, aby Krajský súd v Trnave zrušil napadnuté rozhodnutie a rozhodol v zmysle podanej žiadosti.

- 1.
- 2.
- 3.

4. Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku, pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán
a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a
b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná.

5. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“ alebo aj „sťažnostný súd“)

na podklade podanej sťažnosti podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku, preskúmal správnosť a zákonnosť napadnutého výroku, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj správnosť postupu konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo. Sťažnosť podala oprávnená osoba, v zákonnej lehote a smeruje voči výroku, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

6. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo sťažnostný súd zistil nasledovné.

7. Napadnutým uznesením rozhodol prvostupňový súd o návrhu odsúdeného na podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý si vykonáva na základe rozhodnutia uvedeného v odôvodnení prvostupňového uznesenia. Návrh odsúdeného zamietol z dôvodu, že hoci odsúdený spĺňa formálnu podmienku (vykonanie potrebnej časti trestu odňatia slobody), nespĺňa prvú materiálnu podmienku (vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie) ani druhú materiálnu podmienku (dôvodné očakávanie vedenia riadneho života odsúdeného po jeho podmienkovom prepustení na slobodu).

8. V odôvodnení napadnutého uznesenia prvostupňový súd pri vyhodnocovaní splnenia prvej materiálnej podmienky, t. j. pri vyhodnocovaní polepšenia sa odsúdeného, poukázal na jeho hodnotenie vypracované riaditeľom ÚVTOS a zistil, že správanie a vystupovanie odsúdeného nebolo vždy na požadovanej úrovni. Opakovane žiadal o lekárske vyšetrenie za účelom vyradenia z práce, ktoré lekár vyhodnotil ako neopodstatnené, za čo bol odsúdený disciplinárne potrestaný 2.10.2023 pokarhaním. Doposiaľ si nedokázal vytvoriť podmienky na udelenie čo i len jednej disciplinárnej odmeny. Odsúdený vykonáva trest odňatia slobody uložený za neplnenie si vyživovacej povinnosti voči svojmu maloletému dieťaťu, s ktorým ani neudržiava kontakt. Pred týmto trestom vykonal iný trest odňatia slobody uložený tiež za neplnenie si vyživovacej povinnosti voči tomu istému maloletému dieťaťu. Z obsahu hodnotenia odsúdeného riaditeľom ústavu však vyplývalo, že odsúdený len formálne deklaruje kritický postoj, avšak nie je schopný analyzovať príčiny jej páchania. Počas pracovného zaradenia si vyživovaciu povinnosť plnil, napriek tomu žiadal opakovane o vyradenie z práce. V konečnom návrhu odsúdený prezentoval záujem uhrádzať riadne a včas výživné a doplatiť aj zameškané výživné. Tvrdenie odsúdeného na verejnom zasadnutí je podľa názoru prvostupňového súdu na prvý pohľad rozporuplné s jeho postojom k pracovnému zaradeniu jeho osoby počas výkonu trestu odňatia slobody, keďže opakovane žiadal o lekárske vyšetrenie za účelom vyradenia z práce. Tieto žiadosti boli lekárom vyhodnotené ako neopodstatnené. Odsúdený je síce prvýkrát vo výkone trestu odňatia slobody, avšak doterajším výkonom trestu odsúdený polepšenie nepreukázal.

9. Vo vzťahu k druhej materiálnej podmienke, t. j. dôvodné očakávanie vedenia riadneho života odsúdeného po jeho prepustení na slobodu, prvostupňový súd uviedol, že pri konštatovaní o nesplnení druhej materiálnej podmienky odsúdeným vychádzal čiastočne z nesplnenia prvej materiálnej podmienky, keďže súd vzhľadom na nepreukázanie polepšenia odsúdeného počas doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody nemôže očakávať, že by v prípade podmienkového prepustenia povedol riadny život. Resocializačná prognóza je u odsúdeného menej priaznivá na základe stredného rizika recidívy trestnej činnosti. Prvostupňový súd uviedol, že odsúdený je osobou špeciálneho recidivistu k trestnému činu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Trestného zákona. Argumentoval, že odsúdený sa úmyselnej trestnej činnosti dopúšťal napriek plynutiu skúšobnej doby podmienkového odkladu trestu odňatia slobody, kde zákonodarca výslovne v § 49 ods. 2 Trestného zákona vylučuje možnosť uloženia podmienkového trestu odňatia slobody. Výsledkom nerozvážneho konania odsúdeného bolo, že mu Okresný súd Lučenec v jednom trestnom konaní uložil nepodmienečný trest odňatia slobody a v druhom trestnom konaní nariadil výkon pôvodne podmienkovo odloženého trestu odňatia slobody. Okresný súd zároveň dodal, že v žiadnom ohľadne neupiera odhodlanie odsúdeného plniť si svoju vyživovaciu povinnosť a vyrovnáť dlh na zameškanom výživnom, lenže snaha dosiahnuť svoje vyradenie z pracovného zaradenia počas výkonu trestu odňatia slobody s týmto odhodlaním nekorešponduje. Navyše odsúdený do rozhodnutia súdu nepredložil žiadne dôkazy v súvislosti s jeho prípadným výkonom práce po prepustení z ústavu na výkon trestu odňatia slobody a ani na verejnom zasadnutí nebolo

od odsúdeného po odmietnutí odprieť vypovedať možné zisťovať, či má aspoň nejakú víziu o jeho budúcom pracovnom živote, aby mohol plniť vyživovaciu povinnosť.

10. Preskúmaním konania, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia sťažnostný súd zistil, že toto bolo vykonané v súlade so zákonom, keď prvostupňový súd nariadil a vykonal verejné zasadnutie, na ktorom vypočul procesné strany, oboznámil listinné dôkazy a dal odsúdenému možnosť dostatočne realizovať jeho práva, ktoré mu vyplývajú z ustanovení Trestného poriadku.

11. Pokiaľ ide o správnosť napadnutého výroku, sťažnostný súd je názoru, že všetky vyššie uvedené skutočnosti neumožňujú v prípade odsúdeného vyhovieť jeho návrhu na podmienkové prepustenie. Uvedené zistenia, ktoré bral prvostupňový súd do úvahy pri svojom rozhodnutí, sú zistené správne a sú tými relevantnými skutočnosťami, ktoré bolo potrebné zvážiť a vyhodnotiť v súvislosti so skúmaním splnenia podmienok na podmienkové prepustenie odsúdeného.

12. Pre pozitívne rozhodnutie súdu o podmienkovom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody je nevyhnutné, aby odsúdený počas tohto výkonu svojim správaním preukázal polepšenie, čo nemožno bez ďalšieho stotožniť len s dobrým správaním sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody a zároveň je potrebná aj danosť reálneho predpokladu, že po takomto rozhodnutí bude odsúdený viesť riadny život.

13. Pri vyhodnotení materiálnych podmienok na podmienkové prepustenie je potrebné posúdiť všetky okolnosti, ktoré súvisia s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám a pravidlám, povahu a charakter spáchanej trestnej činnosti a jeho správanie sa vo výkone trestu odňatia slobody. Je preto správny postup prvostupňového súdu, ktorý komplexne posudzoval osobnosť odsúdeného, trestnú minulosť, charakter trestnej činnosti aj resocializačnú prognózu odsúdeného.

14. Sťažnostný súd sa stotožňuje so závermi prvostupňového súdu v tom, ako posúdil prvú materiálnu podmienku, v kontexte toho, že správanie a vystupovanie odsúdeného v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody nebolo vždy na požadovanej úrovni (odsúdený bol počas doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody 1-krát disciplinárne potrestaný, a to pokarhaním za opakované lekárske vyšetrenia realizované za účelom vyradenia z pracovného prostredia, ktoré boli neopodstatnené), aj toho, že čiastočne plní stanovené ciele programu zaobchádzania a nepreukazuje splnenie podmienok na podmienkové prepustenie. V takto zhodnotenom jeho správaní sa (v súčasnosti si v prejednávanej veci vykonáva nepodmienečný trest od 10.8.2023, avšak vo výkone trestu odňatia slobody je nepretržite od 10.3.2023 v trestnej veci Okresného súdu Lučenec pod sp. zn. 2T/46/2021) tomto jeho správaní podľa názoru sťažnostného súdu nie je možné vidieť skutočné polepšenie. V prospech odsúdeného nemožno vyhodnotiť ani tú skutočnosť, že neabsolvoval žiaden rekvalifikačný kurz ani iné formy vzdelávania či tú skutočnosť, že pre disciplinárne previnenie nie je od 5.10.2023 pracovne zaradený. Navyše v rámci individuálnej práce je zaobchádzanie zamerané na zvyšovanie právneho vedomia, sebadisciplínu, sebakontrolu a preberanie zodpovednosti za svoje rozhodnutia a činy. Na dôvažok k trestnej činnosti deklaruje formálne kritický postoj, no nie je však schopný analyzovať príčiny jej páchania. Sťažnostný súd pripomína, že stotožnenie sa odsúdeného so správnosťou, zákonnosťou a spravodlivosťou jeho odsúdenia je nevyhnutnou súčasťou premeny odsúdeného, uvedomenia si jeho protiprávneho konania a dosiahnutia polepšenia. Sťažnostný súd má preto za potrebné dodať, že odsúdený musí presvedčiť o trvalom a dlhodobom záujme a snahe polepšiť sa, čo je posudzované vzhľadom na jeho osobu, v kontexte spáchanej trestnej činnosti, jej charakteru, či početnosti. Snahu môže a musí preukázať v podobe takého správania vo výkone trestu, kedy súd nebude mať v tomto smere žiadne pochybnosti, čo sa v prípade odsúdeného nestalo. Vzhľadom na hodnotenie odsúdeného nie je možné jeho správanie v rámci výkonu trestu odňatia slobody posúdiť ako nasvedčujúce polepšeniu. Rovnako je potrebné prihliadnuť aj na zaradenie odsúdeného v ústave na výkon trestu, pričom bol zaradený na výkon trestu do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, v súčasnosti si trest odňatia slobody vykonáva v diferenciálnej skupine „B“, čo rovnako svedčí o potrebe prísnejšieho režimu, ktorý je základom diferencovaného zaobchádzania.

15. Vo vzťahu k posúdeniu druhej materiálnej podmienky sťažnostný súd len opakuje, že osoba odsúdeného vzhľadom na jeho kriminálnu minulosť a na menej priaznivú resocializačnú prognózu na základe stredného rizika recidívy nedáva sťažnostnému súdu dostatočnú záruku, že prišlo k polepšeniu odsúdeného (v súlade s názorom prvostupňového súdu) a tento bude v prípade podmienkového prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody viesť riadny život. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že na nápravu odsúdeného a uvedomenie si negatívnych dôsledkov jeho konania nemalo vplyv ani predchádzajúce odsúdenie, kde mu bol uložený podmienkový trest odňatia slobody za zanedbanie povinnej výživy, pričom v rámci skúšobnej doby podmienkového odsúdenia nevedol riadny život a bol mu nariadený výkon trestu odňatia slobody. Aktuálne je odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody

opätovne pre zanedbanie povinnej výživy, pričom takto protiprávne konal i po jeho predchádzajúcom odsúdení za totožnú trestnú činnosť. U odsúdeného sa teda jedná o kriminálne narušenú osobu, ktorá je špeciálnym recidivistom, ktorý si opakovane neplní svoje elementárnu rodičovskú povinnosť, teda protiprávne koná proti ochrane oprávnených osôb pred znížením kvality ich života v dôsledku neplnenia si vyživovacej povinnosti zo strany povinných osôb a rovnako proti záujmu na ochrane všetkých práv dieťaťa. Správne okresný súd v tomto smere poznamenal, že pochybnosti o plnení si vyživovacej povinnosti odsúdeným vyvoláva už jeho samotné správanie sa v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody, kedy opakovane žiadal o lekárske vyšetrenie z dôvodu jeho vyradenia z pracovného prostredia, pričom v dôsledku disciplinárneho previnenia bol z jeho aj vyradený. Z uvedených dôvodov, v prípade podmieneného prepustenia odsúdeného, existuje pre okolitú spoločnosť vysoké riziko recidívy (nevedenie riadneho života v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia, opakované páchanie totožnej trestnej činnosti v dôsledku neplnenia si zákonných rodičovských povinností, resocializačná prognóza sa javí ako menej priaznivá na základe stredného rizika recidívy), a preto nemožno dôvodne očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život tak, ako to predpokladá ustanovenie § 66 ods. 1 Trestného zákona. Je nevyhnutné zohľadniť aj tú skutočnosť, že odsúdený predchádzajúcim podmieneným odsúdením mal možnosť na slobode preukázať, že vie viesť riadny život, no odsúdený túto príležitosť nevyužil (pričom v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia nevedol riadny život) a opätovne sa dostal do rozporu so zákonom práve v podobe totožnej trestnej činnosti, a preto niet sa prečo domnievať, že práve podmienené prepustenie z aktuálneho výkonu trestu odňatia slobody už splní svoj zákonom sledovaný účel, keď tento účel nebol doposiaľ naplnený predchádzajúcim trestom. V prípade odsúdeného teda prevažuje legitímna potreba ochrany spoločnosti pred ním ako páchatelom trestnej činnosti.

16. Aj sťažnostný súd má vážne a dôvodné pochybnosti o tom, či odsúdený v budúcnosti v prípade podmieneného prepustenia povedie riadny život, a preto je namieste konštatovať, že odsúdený nespĺňa všetky zákonné podmienky pre podmienené prepustenie a prvostupňový súd správne návrh odsúdeného na podmienené prepustenie zamietol.

17. Názor súdu o nesplnení materiálnych podmienok na podmienené prepustenie nedokáže, vzhľadom na vyššie uvedené, zmeniť ani odsúdeným zdôrazňované pracovné nasadenie a snaha o jeho polepšenie sa, pričom k tomuto sťažnostný súd uzatvára, že tieto tvrdenia nepostačujú pre záver, že jeho náprava bola po čiastočnom výkone trestu odňatia slobody dovŕšená, resp. realizovaná v takej miere, že v ďalšom výkone trestu nie je potrebné pokračovať. Snahu odsúdeného o vedenie riadneho života v prípade prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody na slobodu, ktorý by viedol tak, aby sa do budúcnosti nedostával do rozporu s právnymi normami, sťažnostný súd nijako nespochybňuje. To, čo vyvoláva dôvodné pochybnosti, je však skutočná ochota odsúdeného po zmene modelu jeho správania, ktorý sa premietal do odsúdení za páchanie totožnej trestnej činnosti, a ktorý napriek tomu, že pred výkonom aktuálneho trestu odňatia slobody bol zamestnaný, resp. vystriedal viacero zamestnaní (brigády, pomocné práce, pracoval vo veľkosklade), čiže disponoval finančnými prostriedkami si nespĺnil svoju elementárnu rodičovskú povinnosť, a to ani napriek tomu, že už bol za zanedbanie povinnej výživy odsúdený a bol si vedomý svojej povinnosti viesť riadny život, vrátane plnenia si rodičovských povinností. Sťažnostný súd nijakým spôsobom nespochybňuje pracovné nasadenie odsúdeného, ktoré je zaznamenané v hodnotení riaditeľom príslušného ústavu na výkon trestu odňatia slobody, ktoré nebolo prehliadnuté ako sa snaží vykresliť odsúdený. Avšak pracovné nasadenie je len jedným z atribútov, ktoré súd posudzuje pre splnenie materiálnych podmienok na podmienené prepustenie, ktoré v prejednávacom prípade prevážili iné skutočnosti vyššie rozvedené. A pokiaľ odsúdený namietal nesprávne posúdenie jeho vyradenia z práce, ktoré bolo odôvodnené podľa jeho názoru zdravotnými problémami, k tomu sťažnostný súd uzatvára, že súd nie je oprávnený skúmať a posudzovať správnosť rozhodnutia ústavu o uložení disciplinárneho trestu. Nad rámec uvedeného pripomína, že ak odsúdený nesúhlasil s disciplinárnymi konaniami a rozhodnutiami v ňom vydanými, tak mu bola daná možnosť, aby sa v tomto konaní bránil, a v prípade, ak s postupom príslušného ústavu na výkon trestu odňatia slobody nesúhlasil, mal možnosť, aby bol postup a rozhodnutie ústavu v disciplinárnom konaní preskúmané správnym orgánom. Sťažnostný súd mal však tento trest za neopodstatnené opakované lekárske vyšetrenie za účelom vyradenia z práce preukázaný ako právoplatne uložený, keďže odsúdený nijakým právne relevantným spôsobom doposiaľ nepreukázal opak, teda nezákonnosť alebo neodôvodnenosť uloženia tohto disciplinárneho trestu, z tohto dôvodu nemá sťažnostný súd pochybnosti o jeho správnosti.

18. Záverom sťažnostný súd uvádza, že účelom trestu je najmä ochrana spoločnosti pred páchatelom trestnej činnosti a trest má odrádzať aj ostatných členov spoločnosti od páchania trestných činov. Je

tak v záujme dovŕšenia nápravy odsúdeného a splnenia účelu uloženého trestu odňatia slobody, aby tento ďalej vykonával.

19. S poukazom na vyššie uvedené, sťažnostný súd zamietol sťažnosť odsúdeného, nakoľko táto nebola dôvodná.

20. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.